בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תצ"ה

פרשת
מקץ-חנוכה
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **מקץ**, ליל רביעי של **ימי חנוכה הקדושים**, זכינו כבר ל'חצי הראשון' של ימי חנוכה - ארבעה ימים מתוך שמונה, **ובימים האלו אנחנו נמצאים בעולם־הבא!** רבינו אומר (ליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ב): יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, ומסביר רבינו שהם ימי **'שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא'**, ומימי חנוכה מקבל האדם את הכח להודות להקב"ה על כל החסדים שהוא עושה אִתּוֹ, שזה השעשוע של עולם־הבא.

וכל מה שנרבה לדבר מהעניין הזה - לא יספיק, וכמו שאומרים באמת בתפילת 'נשמת': **"אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ ה' אֱלֹקֵינוּ"**; אשר זוהי התודה והודאה הכי נעלית שאפשר להגיד להקב"ה: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, 'אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ ה' אֱלֹקֵינוּ' - אֵין מִלִּים לְהוֹדוֹת!** ובזה כבר כללת את הכל...

ולפני־כן אומרים שם: **"אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם"**; ופירשו צדיקים: **'כַּיָּם'** היינו כמו על הים־סוף, שאמרו נשמות ישראל את 'שירת־הים', אילו פינו מלא שירה כמו על הים־סוף - אין אנו מספיקין להודות...

ואם מתבוננים, יש בזה גם קשר לימי חנוכה הקדושים, כי הרי הצדיקים שבאותו הדור קיבלו את השם **'מַכַּבִּי'**, ומאיפה הגיע התואר הזה? **'מַכַּבִּי'** ראשי־תיבות **מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ"**ָ הנאמר בשירת־הים.

המכבים הצדיקים הלכו ללחום עם היוונים, שהם הקליפות הקשות שהיו בימים ההם, ונזכיר שזה היה באמצע

ימי בית־שני[א], שבאו היוונים הטמאים - אנטיוכוס וכל חילותיו[ב] ללחום עם ישראל, שזו היתה קליפת יָוָן הטמאה; הבה נתאר לעצמנו: עומד בית־המקדש השני כבר מאתיים ומעט שנים [עזרא הסופר וסיעתו בנוהו, ועמד יותר ממאתיים שנה באותו זמן], וזה חרה מאד לגויים, ובפרט לקליפת יָוָן הטמאה, **וזה דבר תמידי: הטומאה לא יכולה לסבול את הקדושה!**

היוונים היו חתיכת חושך, חתיכת עצבות ומרה־שחורה, אנשים ששקועים בחכמת הפילוסופיה - חכמת הטבע [ומהם נשאר עד היום את כל התרבות הארורה שהכניסו בעולם - כל הספורט והאולימפיאדה וכו', הכל זה טומאת יָוָן], והם רצו להגביר את החושך הזה בעולם, אבל אנחנו צריכים לזכור דבר אחד: **'כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ'!**

מה הכוונה?

בכל בוקר אנחנו אומרים את ברכת 'יוצר אור' [זה חלק ממצות קריאת־שמע, לברך שתי ברכות לפניה, והראשונה היא 'יוצר אור'], ושם מזכירים את הפסוק: **"יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ"**; והנה ידוע שיש מחלוקת גדולה בין הראשונים, האם **'חושך'** הוא בריאה בפני־עצמו, או שהוא רק 'העדר האור' - שאין אור, וממילא נעשה חושך. ואמנם זה דבר עָדִין מאד, אבל לפי תוקף האמונה זה דבר פשוט, וכן רואים בפירוש מנוסח הברכה[ג] **"יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ"[ד]**, שאנחנו מכריזים ואומרים: **"בורא חושך"** - הקב"ה ברא גם את החושך!

ומה ה'נפקא־מינה' לאדם אם החושך הוא **'בריאה בפני־עצמו'** או שהוא **'העדר האור'**? לכאורה אין הבדל - סוף־כל־סוף יש פה חושך ולא רואים כלום... ומה זה משנה לי האם הוא **'בריאה בפני־עצמו'** או שהוא **'העדר האור'**?

אבל באמת, יש בזה 'נפקא־מינה' גדולה מאד: **מיד כשאדם יודע "מי שברא את האור הוא גם ברא את החושך", ואין שום דבר שנעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון - זה לא סתם שמישהו כיבה את האור ונהיה חושך... לא! ה'חושך' זה ג"כ "בריאה מהקב"ה"!**

והנה, בכל בריאה של הקב"ה יש סיבה וטעם, ואין דבר שנעשה לחינם, ואחד מהטעמים הידועים לנו שיש את ה'חושך', הוא הפסוק הנ"ל (קהלת ב, יג): **'כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ'**; ופירושו: **כדי שהאדם יעריך ויחשיב את האור - הוא מוכרח לראות חושך!**

א. בית־שני עמד 420 שנה, והמלחמה עם היוונים ימ"ש היתה באמצע שנים אלו - כמאתיים שנה לבית־שני.

ב. לפי דברי המדרשים ('מגילת אנטיוכוס' ושאר מדרשים רבים) הם היו גוזמאות של חיילים - מיליונים חיילים!

ג. וכן מברכת "אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים" שמברכים בתפילת ערבית.

ד. אגב, יש בזה שאלה בעניין סדר הדברים: אור ב'יצירה' וחושך ב'בריאה', והלוא עולם היצירה נמוך מעולם הבריאה? אבל לא בזה עסקינן עתה.

נמצא א"כ, ש'חושך' הוא לא "העדר של אור" - לא נמצא אור, אז יש חושך... **לא! הקב"ה ברא את החושך כדי שאתה תבין מה זה 'חושך', וגם תאמין שהחושך הוא ביד הקב"ה, וכשם שהחושך הוא ביד הקב"ה - כן ביד הקב"ה לסלק בכל רגע את החושך, ופתאום נעשה אור בימי חיי האדם!**

וזה חיזוק גדול לאדם, כי אם אומרים לך: 'החושך שאתה מרגיש הוא העדר של אור', מיד תגיב: 'אז יש לי עבודה לא פשוטה... אני צריך להביא כ"כ הרבה אור בחיים שלי עד שהחושך יתבטל... זו ממש לא עבודה קלהק... אבל מיד כשאומרים לך שהחושך הוא **'בריאה בפני עצמו'** - כל החושך שהאדם מרגיש בחייו זה בגלל שהקב"ה שָׁם אותו שָׁם, זה כבר אחרת לגמרי... **ומה אפוא מוטל עליך לעשות? לפנות על "הבעל־הבית" - הקדוש־ברוך־הוא - שהוא 'כֹּל יָכוֹל'** [כמ"ש (איוב מב, ב): "כִּי כֹל תּוּכָל וְלֹא יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה" - הקב"ה מנהיג את הכל!], **והוא זה שברא את החושך, ולומר: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בִּשְׁבִילִי הַחֹשֶׁךְ כְּבָר יוֹתֵר מִדַּאי... אֲנִי כְּבָר לֹא מִסְתַּדֵּר עִם הַחֹשֶׁךְ הַזֶּה'...**

נמצא אפוא, שבמקום שהיית צריך לעבוד כ"כ הרבה כדי להחזיר את האור על־ידי פיזור החושך העצום - **אתה הולך אל 'הבעל־הבית' - הקדוש־ברוך־הוא - שהוא ברא את כל העולם כולו, ולרבות החושך, ואומר: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּבַקָּשָׁה! אֲנִי רוֹצֶה טִפָּה שֶׁל אוֹר בַּחַיִּים שֶׁלִּי! לְהַרְגִּישׁ אֶת הָאוֹר!'...**

ועל ה**'אור'** כתיב (בראשית א, ד): **"וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב"**; דהיינו, הַשֵּׂיא וְהַפִּסְגָּה 'אור' זה **'טוב'**! הקב"ה ברא את האור, ומיד: **'וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב'...** מה שלא נאמר אצל החושך, ולמה? כי כל הבריאה של ה'חושך' זה כדי לתת לנו את ההרגשה ואת ההכרה מה זה **"אור"**! ואם לא היינו רואים חושך אף־פעם, מאיפה היינו יודעים מהו **'אור'**?...

משל לתינוק שנולד בתוך חדר מוּאָר, ולא יצא ממנו כלל, הוא לעולם לא יבין ולא ידע מהו **'חושך'** עד שיחשיכו את החדר או יוציאוהו אל החשיכה השוררת בחוץ... כי מיד 'בריאה של חושך' - האדם מעריך מאד את ה**'אור'**... הווא בורח להקב"ה ומבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָנָּא! תָּאִיר לִי אֶת הַחַיִּים שֶׁלִּי!'...**

וזהו האור של **ימי חנוכה הקדושים**, שנלחמים בטומאת יָוָן שהיא כולה **'חֹשֶׁךְ'**, וכמו שחכמינו הקדושים אומרים (בראשית־רבה א, א) על הכתוב בתחילת הבריאה (בראשית ב, ד): **"וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם"** - שאכן היה **'חֹשֶׁךְ'**, וכאמור שזה בריאה מהקב"ה, ולא סתם 'העדר האור' [כי כל דבר הוא בריאה מהקב"ה! כמובן, אלו דברים עדינים, אבל יוצא לנו מזה חיזוק גדול לעובדא ולמעשה], אז אומרים חכמינו הקדושים: מהו **'חֹשֶׁךְ'**?

לכאורה אין מה לשאול - **'חֹשֶׁךְ'** זה

'חֹשֶׁךְ'... אבל הכוונה היא בפנימיות הדבר: ישנן קליפות, ישנה טומאה, שנקראת **'חֹשֶׁךְ'**, ולא סתם חֹשֶׁךְ שיש באוויר... כי עם הַחֹשֶׁךְ הזה יכולים להסתדר - מדליקים אש או מנורה, והנה יש אור... **אבל ישנו חֹשֶׁךְ הרבה יותר חמור מזה, ומהו?**

אומרים חכמינו הקדושים: **'וְחֹשֶׁךְ' - זֶה גָּלוּת יָוָן, שֶׁהֶחֱשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגְזֵרוֹתֵיהֶן**; קליפת יָוָן הטמאה זה **'חֹשֶׁךְ'**! ואכן, כאמור, זוהי ג"כ בריאה מהקב"ה, וכן כל הסטרא־אחרא וכל הטומאה - זה לא שיש להם רשות לעשות מה שהם רוצים, זה לא הפקר! זה הכל בריאה של הקב"ה! הכל נעשה מרצון המאציל העליון! ואותו דבר קליפת יָוָן - שהקב"ה נתן שיגבירו את הטומאה, ולמה? **בשביל הבחירה והניסיון!** וכמו שרבינו אמר פעם (שיחות־הר"ן, סי' ש): **'כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה בָּעוֹלָם, כָּל מַה שֶּׁנִּמְצָא בָּעוֹלָם, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן'**; ואדם צריך לדעת את זה!

ואכן, זו עבודה לא פשוטה - שאדם צריך להחליט תמיד **'מה הרצון של הקב"ה בדבר הזה'**, ויש לו בחירה מה לעשות, **אבל העיקר שהאדם ימשוך את עצמו אחר הקב"ה - 'אני לא יודע כלום! אני עושה את הכל להתקרב אל הקב"ה, ולקרב אחרים להקב"ה!'** - וזה כבר הסימן שהוא "עַל הַגָּקוֹ הַנָּכוֹן"! כי זה לא פשוט שאדם יזכה להיות "עַל הַגָּקוֹ הַנָּכוֹן"...

על פרשת השבוע - **"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם"** - יש תורה שלימה של ימי חנוכה - ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ד [והיא תורה של 'שבת־חנוכה'; פרשת מקץ היא תמיד 'שבת־חנוכה'], ושם מדבר רבינו מהעניין של **'כח המדמה'**, כלומר: **'דמיונות'**, שזהו "וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם" - 'פרעה' רומז על כלליות הקליפות הטמאות, שהם 'חולמים'... יש לו לאדם הרבה 'חלומות' ו'חזיונות', והוא לא יודע בכלל מה הוא עושה בחיים שלו, והדמיונות האלו מבלבלים אותו מאד - זה 'כן', זה 'לא'... הוא לא יודע... **ואדם צריך ממש להילחם עם הדמיונות האלו! זו מלחמה לא פשוטה ולא קלה!**

וגם בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ה, מדבר רבינו מ**'כח המדמה'**, ושם אומר רבינו בסוף התורה: **היום אנחנו צריכים לכנות את היצר־הרע בשם חדש - "כֹּחַ הַמְּדַמֶּה"**; ומה הכוונה **'היום'** צריכים לכנות לו כזה שֵׁם? ומה היה לפני רבינו ש**'היום'** צריכים כבר לכנות את היצר־הרע בשם אחר?...

הסביר מוהרא"ש ז"ל: הנה בוודאי שישנו **'יצר־הרע'**, ומהו **'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'**? כי ככל שמגיעים להמשך הדורות, מצד אחד רגילין לומר שיש **'ירידת הדורות'**, וככל שמתקדמים הדורות נהיה יותר קשה וכו', אבל מאידך - רבינו ז"ל כבר אמר (שיחות־הר"ן, סימנים שז, שח): **'הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם יָפָה יוֹתֵר'**; והכוונה בזה, שאכן יכול להיות מצד אחד שיש **'ירידת הדורות'**, אבל הירידה הזו היא בגלל שיש **"עֲלִיַּת הַדּוֹרוֹת"**! בכל דור ודור מתרבה הגילוי־

אלקות בצורה יותר גלויה, ובגלל שיש כאלו גילויים - מוכרחים להגביר כנגדם את החושך ואת הדמיונות, כי אם לא - תתבטל הבחירה...

וזוהי כוונה אחת בשיחתו של רבינו הנ"ל, שהיום צריכים לקרוא את היצר־הרע בשם **'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'**, מה זה **'היום'**? **'היום'** הכוונה משהגיע רבינו לעולם, ורבינו גילה ופרסם כבר את **"הכל"** - אלו הלימודים של משיח צדקנו, וכשאדם טועם טעם מְתִיקוּת 'נֹפֶת צוּפִים' של רבינו - אצלו באמת מתבטלת הבחירה... ואכן, תמיד צריכים את ה'בחירה וניסיון', ולא יכול להיות בלי זה, אבל היצר־הרע הס"מ ימ"ש הוא מבוטל - אין לו קיום! **כי יש כבר צדיק שמפרסם אלקות בצורה הכי פתוחה שאין כבר מה לדבר...** אלא מה? יש דמיונות... שזה **'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'** שאומר רבינו, שזה נשאר אפילו אחר שהיצר־הרע כבר התבטל - עדיין מבלבלים את האדם עם דמיונות - 'זה לא בדווקא... אתה סתם מדמיין לעצמך... זה לא בדיוק כמו שאתה חושב'... והדמיונות האלו מבלבלים אותו מאד!

אז זה הדבר היחידי שיכול באמת למנוע את האדם מן האור הצדיק, ולפעמים מונע מן האדם שלא יישרף לגמרי מרוב גילוי־אור שיש... ואיך האדם יכול באמת לצמצם את עצמו שלא יישרף? **'דמיונות'!** נכנסים כל־מיני דמיונות לראש - 'אולי זה לא בדיוק ככה'... הוא שרוי בדמיונות! ואשרי אדם שזוכה להתקרב לרבינו באמת...

אז איך אדם יודע שבאמת הוא לא שרוי ב**'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'** - הוא לא בדמיונות? הזכרנו את תורה נ"ד, שֶׁבָּהּ מדבר רבינו מן החלומות וכל־מיני דמיונות שעוברים על האדם, ואיך אדם יכול לדעת האם הוא שרוי ב**'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'**? התשובה היא: **תראה ותתבונן איך הולכים החיים שלך! האם אתה מתקדם?... אתה מתקדם בלימוד התורה? הרי עד עכשיו לא פתחת ספר - לא למדת שנים מקרא ואחד תרגום, משניות, גמרא, מדרשים, זוהר, תיקונים, בכלל לא ידעת שיש דבר כזה... והנה פתאום אתה פותח ספר ומתחיל ללמוד, וכשאתה מסתכל אחורה אתה רואה - 'כבר גמרתי את החומש שנים מקרא ואחד תרגום** (ואולי גם עם רש"י)**, כבר סיימתי ששה סדרי משנה', ואולי כבר זכית לעשות סיום הש"ס - בבלי, ירושלמי, תוספתא, וגם אם עדיין לא סיים - לכל־הפחות הוא בדרך! הנה נמצא ב'חצי ש"ס', ב'שליש ש"ס', ב'רבע ש"ס', הוא בדרך! כשאדם זוכה לזה - מוכרח להיות שהוא יצא קצת מ'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה' - מן הדמיונות...**

ויחד עם זאת, יֵדע היטב: אלו האנשים שמתלוצצים מזה - **הם** ה'בעלי־דמיון'! הם שרויים בדמיונות חזקים מאד! אין לו טיפה של ישוב־הדעת... הוא לא יודע אם 'כן' ואם 'לא', הוא לא שְׁנִיָּה־אַחַת שהוא מתיישב בדעתו... אז **הוא** באמת בדמיונות חזקים!

משא"כ אם אדם רואה **'למעשה'**: אני מתפלל? אני מתחיל להגיע שלוש פעמים

ביום לבית־הכנסת להתפלל?... אולי אני זוכה אפילו להגיד תיקון־חצות? אולי אני זוכה גם להתבודד קצת עם הקב"ה? אני זוכה בכל יום לפרש שיחתי - אפילו קצת - לפני הקב"ה? **זה הסימן באיזו מידה שזכיתי לצאת מ'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה'!** אלו הם **"דברים אמיתיים"! זה לא "דמיונות"!**

'דמיונות' זה שאומרים לבן־אדם: 'אם תהיה מקורב במקום פלוני - תזכה לדברים גדולים', והנה הוא מתקרב לשם, אבל **"כאשר בא כן ילך"...** - הוא בא בלי כלום, ויוצא בלי כלום... וזו שיחה מפורשת של רבינו (חיי־מוהר"ן, סי' שלה), שאמר: **'הַאִם לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לִהְיוֹת מְפֻרְסָם וּמַנְהִיג שֶׁקּוֹרִין "גוּטֶער יוּד" כְּמוֹ כָּל הַמַּנְהִיגִים שֶׁנּוֹסְעִים הַחֲסִידִים אֲלֵיהֶם וְאֵינָם יוֹדְעִים עַל מָה נוֹסְעִים, וְחוֹזְרִים וְשָׁבִים וּבָאִים וְאֵינָם יוֹדְעִים מַה בָּאִים'**; זאת אומרת, היית אצל איזה מפורסם, ואולי באמת היה אצלו 'טיש' יפה, ואולי קיבלו 'שיריים'... אבל 'למעשה', וכי השתנית במשהו?... זה שינה אצלך משהו?...

משא"כ אחד שזוכה לבוא אל הצדיק, ולשמוע שיחה של חיזוק, והוא מחליט: **זהו זה! אני מתחיל ללמוד תורה, אני מתחיל להתפלל, אני מתחיל לשפר את השלום־בית שלי, אני מתחיל להיות רציני בחיים!** - זה מה שרבינו עושה לנו, הוא נותן לנו כאלה אוצרות שלא נהיה בבחינת **"כאשר בא כן ילך"** - הוא בא בלי כלום, והולך בלי כלום... **לא ולא! יש לי משהו ביד!** וכמו שמוהרא"ש היה תמיד חוזר בעניין הזה על הסיסמא: **"מַה שֶּׁבַּיָּד בָּטוּחַ"** - אני יכול להסתכל ביד שלי, וזה מה שרכשתי לעצמי!

אז פה כבר יש סימן שיצאת מ'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה' במקצת, ואתה נמצא על הדרך הנכונה, ואינך צריך לפחד 'אולי אני בדמיונות... אולי "עובדים" עלי... אולי סתם משגעים לי את המוח'... כי תמיד מנסים להחליש דעת האדם ולספר לו סיפורים וכו', ואפילו אדם שזוכה להתקרב לרבינו - גם שם יש 'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה', כי מתחילים להגיד לך: 'מה פתאום?... זה לא המקום הנכון... זה סתם דמיונות'... **ובאמת זה 'דמיונות' עד שאני מסתכל "מה אני לוקח איתי ביד"! יש לי 'רואה־חשבון', ואני מתבונן היטב מהן ה"הכנסות" שלי ומהן ה"הוצאות" שלי, ומה אני מכניס ברווח, ואני רואה שאכן אני מרוויח פה! אולי עדיין לא הרווחתי את המיליונים שציפיתי להרוויח, אבל ב"ה אני מתחיל להרוויח... אז הנה, סימן שיצאתי מהדמיונות!**

ואת אותו אחד שבא לבלבל אותך ולומר לך שזה סתם 'דמיונות', תשאל אותו: **ומה "אתה" רוצה למכור לי?!... הנה אתה אומר לי שזה לא נכון, וזה סתם... ואתה צועק שזה דמיונות[ה]... ומה "לך" יש?...** אתה צריך להסתכל עליו בתור: **אתה מסכן... אחת**

ה. אם ה'בעל־דמיון' צועק שזה דמיונות, בוודאי שהוא יודע היטב מהם "דמיונות", כי הלא הוא חתיכה אחת של דמיון...

חתיכה של 'כֹּחַ הַמְּדַמֶּה', ואתה לא יודע כלום! אני ב"ה רואה בעיניי מה אני מרוויח - הנה עכשיו זו פרשת מקץ, זכיתי ב"ה עד עכשיו ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום, ואולי גם עם הרש"י, ב"ה זכיתי! אני למדתי פרק משניות בכל יום - בכל יום עוד פרק ועוד פרק! אני לומד בכל יום דף זוהר, דף גמרא בבלי וירושלמי, פרק בתוספתא... אני הרווחתי! ומה 'אתה' עשית?!... אז תשמע ממנו כל־מיני סיפורים, אבל הוא בדמיונות... הוא לא מרוויח כלום!

אז זה ענין של **'חֹשֶׁךְ'** שמתגבר בעולם, שבאמת הוא ג"כ 'בריאה מהקב"ה', וזאת בשביל הבחירה והניסיון לאדם.

והנה התחלנו להגיד, מה הסימן שאדם באמת נמצא עכשיו במקום טוב? שהוא לא מפסיק להודות להקב"ה! הוא ממש לא מפסיק! הוא תמיד אומר: **'יִישַׁר כֹּחַ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה!'** - זה דבר שאדם צריך להרגיל את עצמו בזה, **בתמימות ופשיטות!**

הרי רבינו אמר (ליקו"מ ח"ב סי' צה), שהתבודדות היא **'כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ'** - לדבר אל הקב"ה כמו שמדברים אל חבר; יש לך חבר, והחבר עשה לך טובה? הוא עזר לך במשהו? הרי אתה אומר לו 'תודה; יישר כוח' - כך נוהגים רוב בני־אדם שיש להם נימוס כלשהו של דרך־ארץ - קיבלת טובה? אתה בוודאי תגיד 'תודה רבה'; וככל שהטובה יותר גדולה - כן יהיה לך יותר התרגשות באמירת ה'תודה'; וכך צריך להיות בין האדם אל הקב"ה!

וכאמור לעיל, הַשִּׂיא של ה'תודה' הוא כמו שאנחנו אומרים בתפילת 'נשמת': **'אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם - אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת'!**

והזכרנו את פירוש הצדיקים על **'אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם'** שאכן בפשטות **'כַּיָּם'** הכוונה שירה כ"כ רַבָּה בפה שלנו - כמו המים הרבים שיש בַּיָּם; אבל אמרו צדיקים, שיש פה רמז מאד מאד חזק: **'אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם'** היינו כמו שעם־ישראל אמרו שירה על הים־סוף, כשהתגלה אליהם הקב"ה על הים, והיה כזה גילוי אלקות עד שאפילו עוללים ויונקים הצביעו ואמרו "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ", והגילוי היה כ"כ פתוח עד שאפילו שפחה על הים ראתה גילוי אלקות עצום, ובני ישראל עוברים "בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה"... תתארו לרגע: יש פה ים, והנה הים נחלק לשניים, ועם־ישראל עוברים בתוכו... ולא מספיק שכל עם־ישראל עברו בתוך הים, אלא "וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם", והנה "וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר ה' אֶת מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם", ואזי: "תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ" וכו', ואיזה 'גילוי אלקות' יכול להיות יותר מזה?... וממילא השירה ששרו בני־ישראל על הים זו שירה אמיתית, וכתוב בזוהר דברים נפלאים על הזוכה להגיד את השירה בכל יום עם התלהבות ושמחה, ורבינו אומר בספר־המידות (אות חיתון, סי' א): **'מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ יֹאמַר בְּכַוָּנָה שִׁירַת הַיָּם'.**

ושם בספר־המידות (סי' ו) מובא סעיף נוסף, ששניהם יתקשרו יחדיו לימי חנוכה הקדושים: רבינו אומר שם, כאמור, שסגולה למציאת הזיווג לומר שירת הים בכוונה, ואח"כ אומר רבינו: **'מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ, יְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִקְרוֹת בְּקָרְבְּנוֹת הַנְּשִׂיאִים'**[1]; והרב מטשעהרין מביא מראה־מקום לזה מדברי המדרש, שאמר הקב"ה: **'חביב עלי חנוכת הנשיאים כיום שאמרו שירה על הים'**; הרי שיש סמוכין ומקור[2] להשגת רבינו לקשר בין הנשיאים למציאת הזיווג, כי קרבנות הנשיאים קשורים לשירת הים, והרי מציאת הזיווג נמשלה לקריעת ים סוף.

והעניין הזה מובן לענייננו, כי עכשיו אנחנו נמצאים בימי חנוכה, והרי זוהי הקריאה של ימי חנוכה - שקורין בכל יום פרשת הנשיאים, שהם היו י"ב שבטים אמנם, אבל הלימוד היוצא מהם **שלכל אחד היה את העניין שלו**; יש י"ב שבטי י"ה, וכנגד זה ישנם י"ב שבילין בתוך הים, ומסביר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ט') שלכל אחד יש הדרך שלו, ואי־אפשר לאחד להתבלבל עם השני ולחקות את השני, ושתיחלש דעתו מדוע הוא כך וההוא כך וכו' - **אין דבר כזה! אתה יש לך את השביל שלך - תעבור על הים על השביל שלך!**

התחתנת? יש לך את הבית שלך, ותראה לבנות את הבית שלך! אל תסתכל על אף־אחד! לכל אחד יש את העניינים שלו, הניסיונות שלו, האתגרים שלו, ואל תבלבל את עצמך עם השני כלל! הים נקרע לי"ב קרעים ללמד אותנו שלכל אחד יש את השביל שלו, ועליו להגיד שירה להקב"ה! זכית לעבור את הים? תגיד שירה להקב"ה! זו העבודה הכי קדושה!

ולכן אמר הקב"ה: הקרבת הקרבנות על־ידי הנשיאים חביב עלי כמו השירה בים; כי שניהם ענין אחד - **כשאדם מגיע ל'חינוך המזבח', שזה ביתו הפרטי, הוא צריך את הלימוד של שירת הים - 'יש לי את העניין שלי, ואני לא מסתכל על אף־אחד!'**.

מה זה 'חינוך הבית'? שאדם רוצה: "הבית שלי יהיה מקום של גילוי שכינה!" והוא מוסר נפשו לשלום־בית, לחינוך הילדים, הוא מעניק לילדיו חינוך קדוש וטהור, והוא חזק בזה - "הבית הזה יהיה מקום של גילוי שכינה!"...

זה הלימוד של 'חנוכת הנשיאים' - שכל אחד הביא את הקרבנות שלו, ואכן הם היו **אותם קרבנות לכולם**, אבל איתא במדרש, שהם לא סיכמו מראש שכל יביא אותו דבר... כשקורין את הקריאה של הנשיאים, ורואים שאצל כל אחד כתוב במדויק כמו

---

1. 'פרשת הנשיאים' היא בפרשת נשא, שכתוב איך הקריבו י"ב הנשיאים את קרבנם לחנוכת המזבח.

2. ואכן, כל סעיף מן ההשגות של רבינו ז"ל מגיע מן המקום הכי גבוה, אבל מנסים תמיד להבין איזה קשר בין הסעיף להכתוב במקורות.

השני, חושבים שהם ישבו לפני־כן יחד בפגישה אחת והחליטו שמביאים אותו דבר... **אומר המדרש: כל נשיא ונשיא עשה כפי שהאיר במוחין שלו, ויצא ברוח־קדשם שכל אחד הביא את אותו קרבן!**

המדרש־רבה בפרשת נשא, הוא המדרש הכי גדול מכל פרשיות התורה [במהדורה מסוימת יש כרך שלם רק של פרשת נשא...], ומדוע? כי המדרש מביא באריכות את הכוונות והעניינים הנשגבים שהיה להם לנשיאים בעניין הקרבן - כל נשיא והחשבונות שלו כפי ראשי־תיבות וגימטריאות[ח] וכו' שֶׁכְּפִי בהבאת הקרבן, ואף שלמעשה הם הביאו את אותם קרבנות, אבל לכל נשיא היתה את הכוונה שלו, ולא היה אחד שסמך על השני; והמדרש הזה הוא ממש הפלא ופלא!

והבאת הקרבנות הללו היו חביבים אצל הקב"ה כמו שאמרו שירה על הים אחר שעברו עם־ישראל בתוך הים, וניצלו משונאיהם, ושרו שירה להקב"ה...

והנה אמנם **'מציאת הזיווג'** בפשטות פירושה שאדם זוכה למצוא את בת־זוגו ולהתחתן, אך כלל גדול בידינו, שאם מדברים מ'מציאת הזיווג', זה לא דבר שהיה רק לפני שנה, שנתיים, עשר שנים, ארבעים שנה, וזהו... 'מצאתי זיווג, וזהו'... **לא! 'מציאת הזיווג' זה כולל 'שלום־בית'! וצריכים את העניין של 'מציאת הזיווג' בכל פעם מחדש! וזה נקרא 'זוּגִיּוּת בְּרִיאָה', שאדם יודע שבכל פעם זה חדש! עכשיו זה 'יום נישואין', ואנחנו מתחדשים לגמרי!**

וזה פירוש מאמרם ז"ל: **'קשה זיווגו של אדם כקריעת ים־סוף'**; שאדם יודע: 'אני צריך היום סייעתא דשמיא בחיי נישואיי, ואני צריך לשמור היטב על השלום־בית שלי, לבנות ולשפר את השלום־בית שלי' - **ועכשיו אתה עובר את הים! עכשיו אתה זוכה לקריעת ים־סוף!**

ומה זוכים בקריעת ים־סוף? אחר שעברו את הים, זכו עם־ישראל ל'ביזת הים', שזה מרמז הן על 'שפע רוחני' והן על 'שפע גשמי' - אדם זוכה הן לשפע רוחני - ל"גילוי אלקות", והן לשפע גשמי - שלא חסר לו פרנסה... כי אחר שהיה קריעת ים־סוף והמצרים טבעו בים, זכו לעשירות גדולה מאד **עוד יותר מן העשירות שהוציאו ממצרים** [שעל זה נאמר "תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף" (שה"ש א, יא) - זכו שם לשפע גדול מאד], וכשאדם זוכה לשמור על שלום ביתו - שזה **'קריעת הים'**, הוא זוכה לקבל שפע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ב"מ נט.): 'אוֹקִירוּ לְנָשֵׁיכוּ כְּדֵי הֵיכֵי דְּתִתְעַתְּרוּ' - תכבדו את נשותיכם ותהיו עשירים; **זו הבטחה מדברי חכמינו**

ח. ומכאן תוכחה לאותם ששומעים איזה 'תורה' מפי צדיק שמשולבת בגימטריא או שאר רמזים, ומזלזלים בזה ומכנים את זה "אה... 'חסידישע-תורה'"... מה שאסור בשום פנים ואופן לזלזל בזה, רח"ל. והרי רואים בפירוש מהמדרש הזה כמה סודות טמונים בראשי־תבות וגימטריאות וכו'.

הקדושים! ואדם צריך לדעת: **'כך אני זוכה לעשירות'!**

ורבינו ז"ל כ"כ עורר וציווה על זהירות בשלום-בית, וכמובא בשיחות־הר"ן (סי' רסד): **'הִזָּהֵיר לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ. כִּי אָמַר: הֲלֹא הַנָּשִׁים הֵם סוֹבְלִים צַעַר וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מִיַּלְדֵיהֶם, צַעַר הָעִבּוּר וְהַלֵּדָה וְהַגִּדּוּל, כַּאֲשֶׁר יָדוּעַ לַכֹּל עִקָּם מַכְאוֹבָם וְצַעֲרָם וְיִסּוּרֵיהֶם בְּכַמָּה אֲפָנִים הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים מְאֹד מְאֹד. עַל כֵּן רָאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וּלְיַקְּרָם וּלְכַבְּדָם'**; ואומר רבינו בפירוש (ליקו"מ ח"א סי' סט), שהעשירות באה מצד האשה, נמצא שאם יש באמת שלום־בית, ויש אחדות ואהבה בתוך הבית - יש פרנסה בשפע! אין שום בעיה בפרנסה! אבל מיד כשיש מריבות ומחלוקת, ואם גם מגיעים ח"ו לידי כעס וקפידות - זה קורע את הכל ומפסיד את הכל... **היה ראוי לך להיות עשיר גדול, אבל קרעת ובזבזת את כל השפע...**

הכלל, הענין של **"חנוכת הנשיאים"** הוא 'חנוכת הבית' של כל אחד ואחד!

אחד מן המזמורים שנוהגים לומר בחנוכה הוא **"מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד"**; ולכאורה יפלא, הלא דוד המלך עדיין לא חינך את ביהמ"ק, ורק בנו שלמה המלך בנה את ביהמ"ק, ומה זה **"מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד"**? אבל דוד המלך לימד אותנו דרך בחיים, שֶׁכָּל אחד יחנך את הבית שלו - יעשה **"חֲנֻכַּת הַבַּיִת"**!

וזה גם סובב על בית בגשמיות - שאדם יזכה לבית משלו, ויבקש על זה מהקב"ה, ואכן כשרואים מן השמים שמזמינים כזאת הזדמנות לאדם שהוא יכול לרכוש בית, אל לא להיכנס בכל־מיני דמיונות - 'אבל זה יותר מדאי' וכו'... הרי אתה כל הזמן לא מפסיק לדבר ולחלום ולדמיין על זה, ואתה אומר 'אעשה את הכל בשביל זה', והנה באה לך הזדמנות, ואתה אומר: 'אבל צריכים יותר הון־עצמי' וכו'... **אבל הקב"ה עזר לך עד עכשיו, והיה לך את הרצון הזה כל הזמן, ולא עזבת את הרצון, אז למה שלא תתאזר קצת עכשיו עם יותר עזות־דקדושא?...** ואם אדם באמת מתאמץ מאד - וכמובן לא עם הכח שלו, אלא הוא תמיד יודע שזה הכל מהקב"ה, אז הוא מבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּיָדְךָ!'** והנה הוא רואה שמביאים לו את זה ממש 'על טס של זהב', אז למה שאני אפספס את ההזדמנות הזאת?... ואשרי אדם שהוא הולך עם אמונה וביטחון, ואכן 'מצידי' ו'בעצמי' - מי יודע?... **אבל הקב"ה הוא 'כֹּל יָכוֹל', ואני צריך למסור את עצמי לגמרי להקב"ה!**

ומה המבחן בזה? **שאדם אומר 'תמיד' תורה להקב"ה - על כל פרט!** הוא לא מחכה: 'אני אקבל מפתח, אשב בתוך הבית, ואז אעשה "חנוכת הבית" ואגיד תודה'... **לא! אני אגיד תודה בכל יום - 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה הִשַּׂגְתִּי מַשֶּׁהוּ, שִׁלַּמְתִּי אֵיזוֹ מִקְדָּמָה קְטַנָּה, הִתְחַלְתִּי!'**... והכל לאט לאט - לא

"במכה אחת"... ואפילו ענין של 'משכתנא', זה שאדם כבר מקבל את הכל מושלם, אלא לוקח זמן עד שהוא מחזיר את זה [שזה ענין של 'חסד' באיזו צורה, שאדם לא צריך להשיג את כל ההון בפעם אחת, ומשלם את זה לאט לאט], ואיך אכן הוא משיג את זה? הו מודה להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵישַׁר כֹּחַ שֶׁאַתָּה כָּבָר אָנִי אוֹחֵז כָּאן, וְהִתְחַלְתִּי! שְׁלַמְתִּי לַמְּתַוְּכִ, לָעוֹרֵךְ־דִּין, וְאָמְנָם תַּשְׁלוּם פָּעוּט מַמָּשׁ, אֲבָל הִתְחַלְתִּי!'...** - איך השגתי את זה? הקב"ה עזר לי, ואני נותן תודה!

כשאדם מלווה את כל העסק עם תודה והודאה להקב"ה - זה כבר ענין אחר לגמרי... זה לא שהוא אומר: בסדר, כשאקבל את כל הבית, אז אני אזמין את כל החברים שיראו איזה בית יפה בניתי, ואעשה "חנוכת הבית"... **אתה כבר עברת מזמן את הזמן הזה שהיית צריך לעשות "חנוכת הבית"! היית צריך כל יום לתת תודה! בכל פעם מחדש! בכל שלב ובכל פסיעה שהתקדמת - 'תּוֹדָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵישַׁר כֹּחַ! וַאֲנִי עַכְשָׁו מַמְשִׁיךְ הָלְאָה...**

זה היה הענין של 'חנוכת הבית' שמלמדנו דוד המלך - "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד", שהוא אמנם לא בנה את ביהמ"ק [וכמו שאמר לו הקב"ה בפירוש שהוא לא יבנה ביהמ"ק אלא רק בנו שלמה המלך "הוּא יִבְנֶה בַּיִת לִשְׁמִי" (ש"ב ז, יג)], אבל הוא **הכין** את מה שצריכין, וכמו שמובא בפסוקי התנ"ך - שהוא הכין את העצים וכו', והוא לא אמר: **'הבן שלי ידאג לזה'...** לא! דוד המלך כבר הכין את כל הדברים שצריכין!

זהו: **"מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד"**; וממשיך: **"אֲרוֹמִמְךָ ה' כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי"** - ומנהג אנשי־שלומינו לחזור על זה כמה פעמים עם התנועה הידועה[ט]: **'וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי'... 'וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי'...** - האויבים והשונאים זו טומאת יֵצֶר, שהם כלליות הלצים ובעלי־פילוסופיה, שהם כולם רוצים לשמוח במפלת האדם, כי הקליפות והטומאה שמחים כשאדם נופל ונתפס ברשת של היצר־הרע שמבלבל אותו בכל־מיני דמיונות ושיגעונות - אצלם זו שמחה גדולה... הם מוחאים כפיים וכו'; ודוד המלך משבח את הקב"ה: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, 'וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי' - לֹא נָתַתָּ לְאוֹיְבִים שֶׁלִּי לִשְׂמֹחַ בְּהַפָּלָתִי, וְנָתַתָּ לִי אֶת הַכֹּחַ תָּמִיד לִשְׂמֹחַ, וּלְהוֹדוֹת לְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל כָּל יְשׁוּעָה! עַל כָּל פְּרָט! עַל כָּל דָּבָר!**

כל המזמור הזה כ"כ מלא עם שיר ושבח להקב"ה! ולכן הוא מיוחד לימי חנוכה הקדושים - המנהג שאומרים אותו בתפילת ערבית בליל חנוכה במקום "שיר למעלות אשר עיני אל ההרים" שאומרים כל השנה, וכן אומרים את המזמור הזה בתוך הזמירות - כנהוג אצל הרבה מאחינו בני ישראל, והוא מזמור כ"כ מרגש -

ט. מקובל שזו תנועה מרבי נתן.

"אֲרוֹמִמְךָ ה' כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: ה' אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי" - 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, צָעַקְתִּי אֵלֶיךָ וְרִפֵּאתָ אוֹתִי!'.

המילה **'וַתִּרְפָּאֵנִי'** מאד קשורה לפרשת השבוע, כי **'וַתִּרְפָּאֵנִי'** זה חיבור של שתי מילים: **'אֲנִי תרפ"ו'**; רבינו ז"ל מגלה בליקו"מ ח"א סי' ב' את הסוד של "בֶּן **פּוֹרָ"ת** יוֹסֵף", שזה מרמז על דברים גבוהים מאד, שזו היתה עבודתו של יוסף הצדיק בפרשת השבוע עם חלומותיו של פרעה, שכתוב "וְאֵין **פּוֹתֵ"ר** אוֹתָם לְפַרְעֹה" - כי כמובן, העניינים הגבוהים האלה הם לא בשביל פרעה... הוא לא מבין בכלל מה זה... ואמר להם יוסף הצדיק שיספרו לו את החלום - 'אני כבר אגלה לך מה טמון בחלום הזה'... וזה הרמז במילת **'וַתִּרְפָּאֵנִי' - 'אֲנִי תרפ"ו'**, שבזה תלויה כל הרפואה של האדם! אדם שהוא נתון תחת הטבע, המקרה והמזל, הנה הוא לא מרגיש טוב והוא לא יודע מה לעשות... **אבל אדם שהוא זוכה לקבל את הלימודים הקדושים - הוא יודע מה לעשות!**

ומה הוא עושה? חכמינו הקדושים אומרים (ב"ב קטז.): **'כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹלֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ יֵלֵךְ אֵצֶל חָכָם וְיבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים'**; והנה אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' י), שישנם אנשים שהם בבחינת **'אבימלך'**, ואמנם הם ג"כ עוסקים בתפילה, אבל הם מונעים מאנשים ללכת לצדיקים, כי הם אומרים שגם הם יודעים להתפלל... **אדרבה, תתפלל, אף־אחד לא אמר לך לא להתפלל, אבל בנוסף לתפילה שלך - למה שלא תבקש רחמים אצל חכם?! יש מישהו שהוא יכול לעזור לך להתפלל, ולמה תהיה כזה בעל־גאוה - 'אבימלך' - ותמנע את עצמך ואת אחרים בתואנה שזה 'לא מתאים לי לבקש ברכה... אסתדר לבד'...?! זה הדמיונות שלך!**

אומר רבינו, שהקליפה הזאת נקראת 'אבימלך', שהוא אומר "אני ג"כ יכול להתפלל"... ומה הקב"ה אמר לאבימלך? אומרת התורה הקדושה (בראשית כ, ז): **"הָשֵׁב אֶשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ"** - אתה רוצה ישועה? הרי עוד מעט אתה נגמר... אז אם יש לך טיפה של שכל - תיגש אל הצדיק... אתה **'אבימלך'** - גם אתה רוצה להיות **'מלך'**, יש לו כח... הוא לא מפחד... אתה לא מפחד? תשיב מיד לאברהם אבינו את **"אֵשֶׁת** הָאִישׁ", מסביר רבינו: **'אֵשֶׁת'** ר"ת **"אֲ**-דֹנָי **שְׂ**פָתַי **תִּ**פְתָּח" (תהלים נא, יז); ואמנם אתה תמשיך להתפלל - אף־אחד לא אמר לך לא להתפלל... אבל יש צדיק, אז תבקש גם ממנו שיתפלל, וזה יפעל יחד עם התפילות שלך **וההכנעה שלך!** בוודאי שהתפילות שלך חשובות מאד בשמים, זה ברור בלי ספק, אבל יש שם את ה'אבימלך' - הישות שלך נמצאת שם, וזה מה שהורס את התפילות, למה? כי הקב"ה אומר על בעל־גאווה: **'אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִים לָדוּר בָּעוֹלָם'**; כשיש גאווה וישות, זה עושה חסימה לתפילות... אבל מיד כשבנוסף לתפילות שלך אתה תלך אל החכם שיתפלל בעדך, אז אתה מקבל עכשיו **'תוספת'** בלי שיעור אל התפילות שלך! כי

אתה **מתפלל**, ובנוסף גם **הכנעת** את עצמך אל הצדיק, ועכשיו הצדיק התפלל עליך[7], **ואז תראה ישועה!**

והקליפה הזאת של **'אבימלך'** היא אותה קליפה כמו של **'פרעה'** - שג"כ רוצה לבטל את האדם מתפילה, וכמו שראינו בפרשת לך-לך, שפרעה לקח את שרה, ו**'שרה'** מרמז על עבודת התפילה, שהיא **"אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל"** - זו הצדקת שמגלה את העניין של תפילה בעולם, וכל העבודה שלה תמיד לעסוק בתפילה, ובוודאי זה הדיבור הכי יפה והכי נעלה, והס"מ - היצר־הרע, שזה פרעה הטמא, הוא מנסה לתפוס את ה'אֵשֶׁת־חַיִל' (ליקו"מ ח"א סי' סב), אבל זה לא 'הולך' לו... הוא מנסה, ואז הוא מקבל מכות 'על ימין ועל שמאל', ומה עושה "אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל"? **היא מתפללת!** הוא מנסה לתפוס אותה, והיא אומרת: 'תכה אותו!'... היא מתפללת: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּכֵּה אוֹתוֹ!** והוא מקבל מכות 'על ימין ועל שמאל' עד שהוא מחזיר אותה לאברהם אבינו, ועוד יש לו כל מיני תירוצים "לָמָּה לֹּא הִגַּדְתָּ לִי כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא"...

ואותו דבר היה אח"כ עם אבימלך, שהוא לקח את שרה, ולפי דברי רבינו שם - הכל ענין אחד, שכולם מבקשים לתפוס את ה'אֵשֶׁת־חַיִל' - **כח התפילה**, שזה מלווה את האדם תמיד! זה כמו אדם שזכה להתחתן - שזה אשתו, העניין של תפילה, **ויחדיו בונים בית של קדושה ש'זה העסק שלנו תמיד - לעסוק בתפילה! אם צריכים ישועה - ילדים, פרנסה, בריאות, שלום בית, כל דבר שצריכים, אנחנו יודעים שהכתובת היחידיה זו "תפילה" - לבוא אל הקב"ה!'...** זה נקרא באמת 'בנין בית' - 'חינוך בית' קדוש וטהור!

נשוב לענייננו: יוסף הצדיק אומר לפרעה 'הנה אתה מבולבל ומתוסכל מכל מיני חלומות ודמיונות שיש לך - תספר לי את זה, אבל דע לך: **"בִּלְעָדָי"** - זה לא אני, אלא: **"אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה"** - אני אראה לך שהכל ביד הקב"ה, והוא יתברך מנהיג את העולם!

שזה מה שצדיקים עושים בדיבורם עם כל מיני רשעים ואנשים רחוקים; יש להם להצדיקים מטרה אחת - **'לגלות להם את הקב"ה'!** ואכן, זה נעשה בדרך של סיבובים שונים, וכמו שרבינו אומר בפירוש (ליקו"מ ח"ב סי' צא), שהצדיקים מדברים כל־מיני שיחות חולין ומספרים כל־מיני סיפורים, אבל מה הנקודה הפנימית של הדברים? מה הצדיק רוצה בכל זה? **שיכנס בתוך האדם השכל האמיתי "שאין שום מציאות בלי הקב"ה"!**

והנה החרטומים אומרים כל־מיני פתרונות לפרעה - 'שבע בנות אתה מוליד' וכו', אבל זה נכנס באוזניו... למה? **תגיד לי משהו "למעשה"!** נגיד שבאמת אתה פותר 'פתרון יצירתי' ומרשים, **אבל מה יהיה "איתי"? מה "אני" יכול לעשות עכשיו עם**

---

7. כי אם אדם מגיע ומבקש - הצדיק בוודאי יעשה זאת; אדם בא ומבקש, וצריכים להתפלל בעבורו.

זה?...

יש אנשים שהם הולכים לכל־מיני 'קוראי ידים', 'קוראי פנים', 'קוראי מזוזות', 'קוראי כתובות' - כל־מיני דברים... וגם אם נניח שיש בזה 'חכמה' - ובפרט 'חכמת ביד' המובא בספרים, שיכולים לראות על השרטוטים של היד מה יהיה עם האדם וכו', והנה אדם הולך לאחד שהוא בקי בזה, ומשלם על זה כסף, ומתחיל לספר לך מה כתוב על היד... **מה הרווחת שם? הִפְסַדְתָּ מכל הכיוונים!**

למה?

כי נגיד שהוא נתן לך 'קריאה טובה' - הוא קרא לך את היד באופן חיובי, ובישר לך שתהיה עשיר וכו', מה קורה עכשיו? אתה אומר: 'אם ככה, אני לא צריך לעשות שום דבר... הכל טבע ומזל'... **ומה זה גורם? שהכל משתנה לגמרי... פתאום איבדת את הכל... למה? כי סמכת עליו - 'הוא קרא לי את היד באופן הזה, אז אני לא צריך להשקיע שום דבר'... אבל אם אתה לא משקיע - אתה לא מרוויח שום דבר! כי זה כלל: אם לא משקיעים - לא מרוויחים!**

משל לאדם שמגיע לבנק עם ספר של חשבונות, ושואלים אותו: 'מה אתה רוצה?' והוא עונה: 'פתחתי חשבון'; שואלים אותו: 'מה נכנס בחשבון'? והוא אומר: 'עדיין לא נכנס לי... וכולם תוהים: 'אז בשביל הגעת לפה?' והוא בשלו: 'אני רוצה להוציא רווחים'... **טיפש! אם לא הרווחת ולא השקעת מאומה - מה תוציא?!... אין דבר כזה!**

הנמשל הוא ל'קורא ידיים', שהוא אומר לבן־אדם: 'אני רואה שיהיו לך הרבה דברים טובים', והאדם מתרשל מחמת זה מן ההשקעה, כי כבר 'מובטח' לו... אבל בעצם הוא מפסיד את הכל, כי אם לא משקיעים - לא מרוויחים!

ומצד שני, אם ה'קורא ידיים' יתן לך פתרון שלילי, ויבשר לך כל־מיני דברים לא־טובים שהוא רואה על היד שלך, והעיקר שאתה אומר: **'אני רוצה שיגידו לי את האמת!'** - והנה הוא אמר לך את האמת, אבל מה עכשיו?... אתה יוצא שבור ומדוכא ומיואש לגמרי... מי יודע מה אתה כבר חושב... ולמה? 'כי הוא אמר לי כך וכך'; ועוד שילמת על זה כסף... **זה הכל שטויות!**

ומה **'כן'** עושים? באים אל הצדיק, והוא בכלל לא צריך לקרוא את כף־היד שלך... הוא רק יסתכל עליך פעם אחת, וישמע כמה דיבורים שתדבר, וכבר הוא 'קולט את כל הסיפור' שלך... ואחר שהוא מכיר אותך, וכי הוא מחליש את דעתך שאתה אבוד וכו'? **חס ושלום! הוא מתחיל לחזק אותך, הוא כבר נותן לך עצה!** ואם הוא שיש לך כישרון מסוים ואתה כן מוצלח - הוא יסביר לך: 'יש לך כישרון פלוני, ותנצל את זה! אתה יכול לזכות אחרים, אתה יכול לזכות עצמך בזה!'... לא רק שתגיד 'אני בעל כישרון', ומה?... תכניס עצמך בזה! תשקיע בזה, ותגדיל את הכישרון שלך!

תוציא את זה מן הכח אל הפועל! ומאידך - כשהצדיק רואה על אדם מסוים שיש בו איזה דבר שלילי - וכי הוא שולח אותו שילך ממנו?! הוא מחזק אותו ומדריך אותו איך הוא יכול לשנות את זה...

מוהרא"ש למד, כמובן, את 'חכמת כף־היד' בזוהר הקדוש, ובתקופת בחרותו (זה מודפס ב'חיי־מוהרא"ש', סימנים רב"י, רי"ג) **גם למד זאת** מפי צדיק אחד מאנשי־שלומינו שהיה בקי גדול בזה, אבל היה אומר תמיד אומר, שפעם הביא לו מישהו ספר, שבספר הזה היה כתוב[יא], שכל ענייני ה'חכמות' הללו - זה רק לאומות העולם, **אבל יהודי שהוא חזק באמונה ובתפילה, גם אם ראה על כף־היד איזה דברים שליליים, הוא עושה בכיה אחת ומתפלל תפילת רצינית אחת להקב"ה, והכל השתנה! כבר לא שולט בו שום דבר!**

וזה מה שהצדיקים מכניסים בנו, שכל הדבר הזה הוא סתם דמיון, כי מה תרוויח מזה?... וא"כ, למה בכלל תתחיל להיכנס את הדמיונות האלו?...

אז החרטומים - שהיו שואלים עצות בעצמות (כמובא ברש"י) - הם סתם בעלי־דמיון, והם מנסים לפתור לפרעה את חלומו עם כל השטויות שלהם - 'שבע בנות אתה מוליד' וכו', **אבל מה "למעשה"? מה אני עושה עם זה?** - הם אומרים לו: 'זה מה שאנחנו רואים... מה אתה יכול לעשות באמת?... כלום... תעשה מה שאתה רוצה'...

אבל בא יוסף הצדיק ומסביר לו 'גילוי אלקות' בפתרונו, והגילוי הזה הוא גילוי ששייך לכל אחד ואחד מאיתנו - לימודים על כל החיים!

'פרעה' זה היצר הרע, הקליפה, הסטרא אחרא, ויוסף הצדיק מגלה לו שבמהלך החיים יש **"שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע"** - יש שנים שאדם מרגיש בהן שביעת־רצון, שורה שלום, הבריות שמחות זה עם זה, **אבל - אומר לו יוסף הצדיק - מיד אחר השנים הטובות האלו יגיעו ימי רעב! ולא רק שיהיה רעב, גם ישכחו את כל שבעת שנות השבוע שהיו...**

הבה ונתבונן איזה גילוי נורא יוסף הצדיק מגלה לנו בזה: הנה בשעה שאדם נמצא בגדלות־המוחין, והוא מרגיש טוב עם עצמו, ויש לו חיות ושמחה בעבודת ה', נדמה לו שכך הוא לעולם, וזה אף־פעם זה לא יעזוב אותו... אבל מיד כשהוא מגיע לאיזו ירידה ונפילה - שזה ענין של **'חֹשֶׁךְ'**, שהוא ג"כ בריאה של הקב"ה [כמבואר לעיל], הוא מתבלבל לגמרי: 'אבל חשבתי שיהיה לי תמיד אור'...

וגם דבר זה כתוב במזמור הנ"ל - "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת\ הַבַּיִת לְדָוִד", שדוד המלך אומר: **"וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי - בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם"**; כשאדם נמצא בשלווה, והוא מרגיש 'על הגובה' ובמקום טוב, אז הוא אומר: **"בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם"** - כך יהיה תמיד... אבל זה לא

יא. מוהרא"ש סיפר שהוא גם הבין זאת מעצמו מלבד מה שראה זאת בספר הזה.

ככה, אלא כמו שממשיך דוד המלך ואומר תיכף־ומיד: **"ה' בְּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל"** - 'אֲנִי יוֹדֵעַ, **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁאֶצְלְךָ יֵשׁ לִפְעָמִים עִנְיָן שֶׁל הַסְתָּרַת פָּנִים!**' - אין דבר כזה שאדם אומר: 'אני כבר בסדר... כבר השגתי את הכל, וכך יהיה תמיד'... **לא!** יעבור זמן מסוים וכבר לא יהיה ככה...

ומה עליי לעשות? לאמץ העצה של יוסף הצדיק, שאמר לפרעה: **"יַעֲשֶׂה פַּרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים"** - מה זאת אומרת? **שיכין את עצמו לימי הרעב!** יוסף הצדיק מגלה לפרעה: 'אֲנִי כְּבָר מֵרֹאשׁ אוֹמֵר לְךָ - יִהְיֶה רָעָב! אָמְנָם יִהְיוּ 'שֶׁבַע שְׁנֵי שָׂבָע' - תִּהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְנַחַת־רוּחַ, יִהְיֶה שֹׂבַע, שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְכוּ', אֲבָל אֲנִי מֵכִין אוֹתְךָ שֶׁעוֹד מְעַט, לֹא הַרְבֵּה זְמַן אַחַר כָּךְ, יַגִּיעַ רָעָב גָּדוֹל, עַד שֶׁכָּל הַשֹּׂבַע יִשָּׁכַח לְגַמְרֵי'...

ובעניין זה מובא דבר נורא במדרש של פרשת השבוע; על שנות השובע כתוב **"וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע לְקָמָצִים"** - ששמרו אוכל לימי הרעב, ומה חושבים? שאחר שעברו שנות השובע, לקח זמן עד שהגיע הרעב... כי הרי עדיין נשאר משהו משנות השובע, ובינתיים התקיימו עם מה שנשאר עד שגם זה אזל; **אומר המדרש: זה לא היה כך! באותו היום שנגמרו שבע שנות השובע, באותו הרגע התחילו שנות הרעב! כבר באותה שניה לא מצאו כלום... מחפשים אוכל - ואין...** וכמו שחכמינו הקדושים אומרים, שכל מה שהם הכינו לעצמם - הכל נרקב...

מה המסר בזה? שאדם יכול להכין לעצמו כזאת חיות, כזאת שמחה וכזאת דביקות להקב"ה, אבל פתאום הוא קיבל 'מכה' רצינית, ומה קורה? **"וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה"...** - הוא לא זוכר בכלל שהיה לו אי־פעם איזו שמחה והתחזקות בחייו... הס"מ בא ואומר לך: **'זה סתם דמיון שלך... לא היה לך כלום'...** אבל זה השקר שלו, כי בוודאי שהיו "שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע", ואכלת במשך כל הזמן הזה, ואולי אפילו הִשְׂמַנְתָּ קצת... **את זה לא יכולים להכחיש - הנה תשקול את עצמך ותראה שעלית במשקל...** אבל הס"מ בא אליך פתאום ואומר לך: **'לא, מה פתאום?... זה סתם דמיון'...** ועכשיו אין לך במה לחזק את עצמך... **ופה מלמדנו יוסף הצדיק שלא יהיה דבר כזה - תזכור את שנות הַשָּׂבָע!**

וזו שיחה נפלאה מאד של רבי נתן, שהוא מסביר את זה בפסוק: **"וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב"** - אומר רבי נתן: פה יש עצה עמוקה של יוסף הצדיק לפרעה: **אל תתייחס לפתרונות שטותיים של 'שבע בנות את המוליד' וכו', זה סתם שטויות... אני אומר לך מה יהיה!** ומה הוא אומר לו? יהיה שֶׁבַע שְׁנוֹת "שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם", אבל אח"כ זה יישכח לגמרי, ועל כן צריכים להתכונן מראש... והלימוד בזה: **תכין לעצמך כבר עכשיו התחזקות, ותזכור תמיד שאכן הִרְגַּשְׁתָּ עֲלֵיָה, היית במקום טוב, ואפילו אם עכשיו קצת קשה**

לך ואתה מתמודד עם הרבה אתגרים בחיים, אבל אתה זוכה ויודע שהיית במקום טוב, ואתה עוד תחזור לשם!

זה הלימוד של יוסף הצדיק, שהוא אומר לך: 'ראית ניסים? ראית ישועות גדולות?' **אכן כן, ראיתי, אבל אח"כ זה נפסק...** למה אתה אומר ככה? **כשם שאז זכית לצאת מחושך לאור, והיה שָׁבָע גדול, כך יהיה אח"כ עוד הפעם, רק תחזיק מעמד!** כמובן שאם אתה תישבר ותהיה מדוכא, אז כמובן לא תגיע לשום דבר... משא"כ אם **תזכור תמיד** משנות הַשָּׁבָע!

ואיך באמת תזכה לזכור תמיד ולא לשכוח את השובע? **ע"י שלא תפסיק להודות להקב"ה!** וכמו שאמרנו לעיל: זה הסימן שאדם לא נמצא בדמיונות - שהוא תמיד זוכר: 'רגע, אמנם עכשיו יש לי בעיה, כי הנה היה לי במשך כמה שנים שפע של פרנסה, היתה לי איזו הכנסה ממשהו, ופתאום בלי שום הסבר ואזהרה מוקדמת זה נפסק'... - והוא עלול להישבר מזה מאד... **אבל אדם שהוא יודע את הלימודים של הצדיקים, אז עכשיו כשזה נפסק הוא אומר: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה הֵבֵאתָ לִי אֶת כָּל הַשֶּׂבַע הַזֶּה כָּל הַשָּׁנִים שֶׁהָיָה לִי טוֹב, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה רַק מִמְּךָ! וְאִם עַכְשָׁו זֶה נִפְסַק מֵאֵיזוֹ סִבָּה - זֶה גַּם כֵּן מִמְּךָ! אַתָּה "בּוֹרֵא חֹשֶׁךְ" - אַתָּה עַכְשָׁו בָּרָאתָ אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה, וַאֲנִי מוֹדֶה לְךָ עַכְשָׁו גַּם עַל כָּל הֶעָבָר שֶׁהָיָה לִי, וַאֲנִי בָּטוּחַ שֶׁעוֹד מְעַט הַכֹּל יֶחְזַר! אֲנִי לֹא אֶאֱבֵד עֶשְׂתּוֹנוֹת, אַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל וְאַמְשִׁיךְ לְהוֹדוֹת לְךָ! וּכְבָר עַכְשָׁו אֲנִי מוֹדֶה לְךָ כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁתּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַחֹשֶׁךְ הַזֶּה!'...**

שזה פירוש הפסוק (תהלים קמב, ח): **"הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ"**; דוד המלך אומר: **'הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי' - רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַחֹשֶׁךְ הַזֶּה כְּדֵי 'לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ'!** כלומר: **'אֲנִי אָמְנָם נִמְצָא עַכְשָׁו בְּחֹשֶׁךְ, וַעֲדַיִן אֲנִי מַכִּיר טוֹבָה, אֲנִי יוֹדֵעַ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁכָּל מַה שֶּׁזָּכִיתִי לוֹ לִבְנֵי - כֵּן - הָיָה הַכֹּל מִמְּךָ, וְעַכְשָׁו שֶׁאֲנִי נָתוּן בְּעֵת צָרָה וְחֹשֶׁכוּת, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁתּוֹצִיא אוֹתִי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה 'לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ' - אֲנִי כְּבָר אוֹמֵר לְךָ שֶׁאַתָּה לְךָ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה!'...**

וזה כל העניין של חנוכה, והעניין של 'קרבנות הנשיאים' - שכל נשיא הבין: **לכל אחד מאיתנו היה שביל מיוחד בתוך הים, ושרנו שירה להקב"ה!** ומה היתה השירה? **'אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ' - 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לָנוּ מִלִּים!'...** וזהו **"אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם"** - אם היה הפה שלנו מלא שירה כמו על הים סוף, **"אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ"** - זה לא יספיק להודות לך!...

ופה אנו מגיעים שוב אל הקשר לימי חנוכה: למה נקראו הצדיקים שבדור שלחמו עם היוונים ומחו אותם - בשם **'מַכַּבִּי'**? כי זו היתה הסיסמא שלהם: **מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְ"ְי!** ומתי נאמר הפסוק הזה? על ים סוף! וכמ"ש (שמות טו, יא): **"מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה' מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא"** - זה היה כשהגיעו לכזאת

התרגשות על הים סוף: **"מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה'"** - הכל מושגח בהשגחה עליונה! ראינו עכשיו בעיניים שלנו איך הקב"ה שמר עלינו! היינו כ"כ הרבה שנים במצרים בעבודת פרך - כל הסבל שסבלנו, והנה יצאנו משם, והנה כבר פרעה וכל עמו רודפים אחרינו, וכל זה היה כדי לגלות לנו את הגלוי הזה של הים סוף, ואמרנו בפה מלא: **"מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה'"**!

ועל הפסוק הזה דורשים חכמינו הקדושים (גיטין נו:): "מִי כָמֹכָה **בָּאֵלִים**" - **'בָּאִלְמִים'**; לשון של **'שתיקה'** [כמו **'אִלֵּם'**, שהוא לא מדבר]. ומה הלימוד בזה? כי הרבה פעמים נדמה לאדם כאילו יש מן השמים ענין של **'אִלֵּם'** - שנראה לאדם שלא מקבלים את התפילות שלו, או שבכלל לא שומעים את התפילות שלו... לא מחזירים לו תשובה על התפילות והוא לא פועל ישועה... **אבל אדם צריך לדעת שהכל נעשה בכוונה עליונה! הקב"ה הוא "בּוֹרֵא חֹשֶׁךְ" - הוא בורא את החושך הזה כדי לתת לנו 'לב נשבר' באמת שנזכה להכיר ולהבין שהכל נעשה בהשגחה עליונה! ה'חושך' הזה הוא לא 'העדר האור', אלא הקב"ה ברא את החושך!**

אדם שמחדיר זאת בעצמו, הוא יודע אשר **"מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה'"** - מצד אחד היה נראה כמו "מִי כָמֹכָה **'בָּאִלְמִים'** - ולא עונים לו, אבל תיכף התגלה שהקב"ה הוא **"נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא"**, ופירושו: **'נוֹרָא תְהִלֹּת'** - אדם שזוכה לתת תהילה ושבח להקב"ה, אזי זה **'עֹשֵׂה פֶלֶא'** - זה מביא את כל הפלאות והניסים שאנחנו צריכים לראות...

וזוהי כל העבודה של ימי חנוכה: **'חֹשֶׁךְ' זה יָוָן** (כנ"ל בדברי המדרש), שהם מלבישים את הכל בטבע, מקרה, מזל, פילוסופיה, ספורט, אולימפיאדה, וכל הדברים שכלליותם הוא **'בניית הגוף'** ו**'הפרדת העולם הזה מן העולם הבא'**, לכחש ב**"יחוד העולמות"** רח"ל! **ואנחנו יודעים שכל העולם הזה הוא בדרך "הכנה" אל העולם הבא!**

הזכרנו לעיל את תורה נ"ד של חנוכה, ושם רבינו ז"ל מדבר מ**'זכרון בעלמא דאתי'**, דהיינו שאדם יזכור תמיד **"שיש עוד עולם"**! וכפי שדיברנו בהדלקת נרות חנוכה, שישנו 'עוד עולם' - **'עלמא דאתי'**, והוא נמצא **כאן!** הוא **'עולם הבא'** - **"הבא"** לכאן (כמובא בדברי האריז"ל)! שזה מה שאנחנו מזכירים הרבה בתפילה: **"מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם"** - מחברים את שני העולמות **ביחד!** ולא **"בעתיד נבוא לשם"... זה "עולם 'הבא'" לכאן!** ואת זה יָוָן ניסו להשכיח מנשמות ישראל, כי הם **'חתיכה של חושך'!**

אבל יחד עם זאת עלינו לזכור שהם ג"כ בריה של הקב"ה... שזה מה שמובא במדרש בתחילת פרשת בראשית, שכתוב בפסוק: **"וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם"** - אומר המדרש שכבר פה כתובים כל ד' הגלויות שעם ישראל יעברו... **כבר בתחילת הבריאה!** הקב"ה רק מתחיל לברוא את העולם, והנה כבר מזכירים את כל הגלויות

שעם ישראל יעברו - גלות מצרים, גלות בבל, גלות יָוָן [שהיא אמנם היתה כבר בזמן שביהמ"ק היה קיים, אבל היה 'חֹשֶׁךְ'...].

נמצא שהכל היה מתוכנן כבר מתחילת הבריאה שיהיו כאלה גלויות - "**וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם**", ובניהם '**גלות יון**', אבל מה יהיה הסוף? מסיים הפסוק: "**וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם**" - שזה הרוח של משיח צדקנו. והעניין של '**מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם**' מביא רבינו (בשם המדרש והזוהר) שזה סובב על התורה הקדושה - ספרי הצדיקים, שזה התיקון לכל דבר!

בחודש טבת יהיה ההילולא של רבי נתן, ותסתכלו בקונטרס 'חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ', שרבי נתן אמר שיחה קודם הסתלקותו: "**עֶזְרָא הַסּוֹפֵר הוֹלֵךְ לְהִסְתַּלֵּק**" - רבי נתן רימז בזה על עצמו, כי הוא היה בבחינת עזרא '**הסופר**' - "הכתבן הגדול" שכתב את כל הספרים של רבינו, והדפיס אותם והפיץ אותם, זה מה שהוא עשה כל החיים!

המשיך רבי נתן: "**וְסִפְרֵי־פְּסוּל מִתְגַּבְּרִים כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִים**" - שזה כולל את כל ספרי הטומאה [וכל ספרי יָוָן והפילוסופיה שלהם], ומה שהיה בזמנו היה כטיפה מן הים ממה שיש עכשיו... בזמנו רק החלה מלאכת הדפוס, וכמה ספרים כבר הדפיסו?... והיום עם כל המכשירים וכל הטכנולוגיה - כמה טומאה מתגברת בעולם, ה' ישמור!

סיים רבי נתן: "**אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה[יב] שֶׁדַּף אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל**"... - שזה האור הגדול של רבינו הקדוש! וכמו שאמרנו לעיל: יש דבר אחד שיכול למנוע את זה מן האדם: '**דמיונות**'; ואיך זוכים להסיר את הדמיונות האלו? אם אדם מסתכל "**בעין האמת**" בספרי רבינו, וכן בספרים שנתחברו אח"כ עפ"י דברי רבינו, שהם כולם בנויים ומיוסדים על דברי רבינו כדי להוציא **בשבילנו** את כל ההתחזקות של רבינו ולהביא את זה **אלינו** בשפה **שלנו** - שנבין את זה! אם אדם ילמד רק 'ליקוטי מוהר"ן' או 'ליקוטי הלכות' - בוודאי זה דבר גדול מאד, אבל עדיין צריכים אנו לצמצם את זה למילים פשוטות... בפרט בדור הזה, בגלל שיש אכן ענין של 'ירידת הדורות', צריכים להוריד לנו יותר את ההשגות האלו; ומה צריכים? '**דַּף אֶחָד**'! שאדם יקח "דף אחד" - יקח ספר, קונטרס, 'דף אחד'!

היו כאלה שהתקרבו לרבינו רק ע"י שמצאו בגניזה איזה '**דף אחד**' מאיזה ספר של רבינו... והיה סיפור כזה, שפתאום אחד מצא בגניזה דף אחד, וראה שכתוב שיש אילן שֶׁגָּדֵל מאה שנה, ואח"כ הוא יורה בקול גדול וכו' (תורה מ"ח בח"ב), ואחר שמתחיל להתעניין מה זה וכו' - הנה מתוודע לאור של רבינו... ובפרט כשמוצא

יב. אם רבי נתן אמר "**אֲנִי מְקַוֶּה**" פירושו: "**אֲנִי יוֹדֵעַ**"!

כזה דף שמדבר אליו: **'אהובי בני היקר, תחזק עצמך, יש לך בעיה כזו ובעיה כזו - אבל אני נותן לך קצת חיזוק בחיים'...**

וזהו: **"וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם"** - אומר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' לב): **'רוח של משיח מרחפת על פני הספרים הקדושים'**! שזה מה שצריכים היום - לחזק את עם ישראל, ללכת בכח גדול ולהפיץ להם! **אמנם בזמנינו מדליקים נרות חנוכה בפנים הבית, אבל כתוב שיהיו הנרות "עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבַּחוּץ", ואיך מקיימים את זה? אם לוקחים ספרים, ומפיצים אותם בכל המקומות "עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק" - הם הולכים ומסתובבים בכל מיני מקומות שונים - מי יודע איפה... הם יושבים באיזה 'בַּר' בתל-אביב... והנה פתאום מגיע מישהו עם קונטרס, ומיד שואלים אותו: "למה אתה לא בצבא?!"... והוא אומר: "הייתי בצבא, ויצאתי מהצבא כדי להביא לך משהו... זה בשבילך!"... אז הוא לוקח, נותן לך תרומה, ומי יודע מה קרה עכשיו בבית שלו... הוא קרא את הקונטרס, ואתה הצלת אותו! עוד תדע לעתיד מה פעלת עם הדבר הזה... יכול להיות שהצלת משפחה שלימה לדורות שלמים ואתה בכלל לא יודע...**

זה: **"וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם"**; אמנם נראה שזה **'מְרַחֶפֶת'** - אתה לא רואה עכשיו מה אתה פועל, זה דבר שהוא **'מְרַחֵף'**, אבל **"רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם"**, ועי"ז תהיה הגאולה!

וזו העבודה של ימי חנוכה **ביותר** - להדליק את נר חנוכה **'מבחוץ'**, ועד מתי? **"עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק"** - שיסגרו כבר את כל ה'פאבים' וכל ה'מועדונים' האלו, ולמה נסגר? **הלכנו לבית הכנסת! הלכנו לדרשה של צדיק!** וכך זוכים להדליק את הנרות **'עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק'...**

הקב"ה יעזור לנו שהאור של חנוכה יאיר בתוך ביתנו ובתוך נשמתנו, ויאיר בכל העולם כולו! תתגלה השכינה הקדושה בכל קצווי תבל, משיח צדקנו יבוא ויהיה הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com